

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, a dr. M. Szabó Árpád ügyvéd által képviselt felperesnek a Lendvayné dr. Gudmon Zsuzsanna jogtanácsos által képviselt **Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzat Polgármesteri Hivatala** (1211 Budapest, Szent Imre tér 10.) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 16. napján kelt 24. P. 25.142/2006/8. számú ítélete ellen a felperes 2008. július 17. napján 9. sorszámon előterjesztett és 2008. november 17. napján Pf. 3. sorszámon megindokolt fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az állam javára, az adóhatóság felhívására az ott írt számlára fizessen meg 83.500 (nyolcvanháromezer-ötszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2006. február 8. napján előterjesztett kereseti kérelmében a Budapest-Csepel Önkormányzat Polgármesteri Hivatala alperest 1.391.000 Ft és ennek középarányos időtől (2005. június 1. napjától) számított késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, hogy a hatóság az általa kért bontási és építési engedély kiadásával határidőt mulasztott, többszörösen túllépte a rendelkezésére álló 60 napos határidőt, és mert ez veszélyeztette a bontás és építkezés 2003-ban történő befejezését, a sürgősséggel késedelem, esetleges költségek emelkedésének elkerülése érdekében, kárenyhítő magatartásként kezdte el a bontást. Ez a hatóság tudomására jutott és bírságot

alkalmazott vele szemben, mely döntés ellen kezdeményezett jogorvoslat illetve bírósági felülvizsgálat iránti per nem járt eredménnyel. A bíróságot megfizette, mellyel kár érte, ami amiatt következett be, hogy az építésügyi hatóság mulasztott. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben meghozott 5. K. 30.791/2004/5. számú ítélet indokolása is tartalmazta, hogy az elsőfokú hatóság a határozatát jogsértően, a törvényes ügyintézési határidőt többszörösen túllépve hozta meg. Azt is rögzítette, hogy amennyiben a felperesnek a késedelemből tényleges kára származott, nincs akadálya, hogy igényét az elsőfokú hatósággal szemben érvényesítse. Követelése összegszerűségét azzal indokolta, hogy 1.354.000 Ft volt a kiszabott és befizetett bírság, 20.000 Ft volt a fellebbezési eljárási illeték, 17.000 Ft a közigazgatási per illetéke és perköltsége.

A megismételt eljárásban a keresetét változatlanul fenntartotta. Egyéb körülményre, ami az alperes magatartásával összefüggő kárra vonatkozna, nem kívánt hivatkozni. Ténybelileg nem vitatta, hogy a régi épület bontása 2003. június 18-án történt. Állította viszont, hogy 2003. március 12-én hiánytalan építési és bontási engedély iránti kérelmet terjesztett elő, hiánypótlásnak nem volt helye. Ténynek tekintette, hogy kérelme a benyújtáskor minden jogszabály által megkívánt mellékletet tartalmazott. Erre tekintettel az elsőfokú határozatot 2003. május 12. napjáig meg kellett volna hozni, így a 2003. június 18-i bontás már az alperes mulasztása utáni esemény volt. Bár nem volt rá szükség, a hiánypótlásra megszabott határidőt sem tartotta be az alperes. Hivatkozott arra, hogy az alperes a jogszabályban írt 8 napos hiánypótlási és 60 napos ügyintézési határidőt elmulasztotta, ezáltal a jogszabály által előírt kötelezettséget megsértette. Az alperes terhére esik, hogy nem oldotta meg illetékes ügyintézője megfelelő helyettesítését, vagyis a munkavégzést rosszul szervezte meg. Állította, hogy a kártérítési felelősség valamennyi eleme megvalósult.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A keresetnek a jogalapját és az összegszerűségét is vitatta. Előadta, hogy az adott kerületrészt ügyintézője korábban tartósan betegség miatt távol volt, és bár a helyettesítéséről gondoskodtak, maradtak fel nem dolgozott iratok. A felperes 2003. március 12-én hiányos kérelmet terjesztett elő, amit igazol a 2003. május 19-i tulajdoni lap, és a térképmásolat, aminek benyújtása május 28. napján történt meg. A május 7-én postázott hiánypótlási felhívás a felperes által megadott állandó lakóhelyről „cím elégtelen” jelzéssel érkezett vissza. A helyszíni szemle 2003. június 18. napján történt meg, amikor megállapításra került, hogy a felperes a bontási munkákat már elvégeztette. Állította, hogy a késedelmes ügyintézés kártérítésre alapot adó felróhatóság megállapítására nem alkalmas. Álláspontja szerint a kár nem azzal következett be, hogy a felperes késve kapta meg az építési engedélyt, hanem azzal, hogy a bontási munkákat engedély nélkül végezte el, mely esetben kötelező a bírság alkalmazása. Tagadta a kiszabott bírság kárjellegét.

A megismételt eljárásban is tagadta, hogy eljárása során mulasztás történt volna, de elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az érvényesített kár és az alperes ügyintézése között nincs okozati összefüggés. Az engedély nélkül elvégzett bontás esetében nem tehetett mást, minthogy kiszabta a bírságot, e körben mérlegelési lehetősége nem volt. A hiánypótlás után 2003. július 8. napjáig kellett volna a

határozatát meghozni, erre az időre pedig a felperes a bontást már elvégezte. Állította, hogy a jogszabály nem ír elő írásbeliséget a hiánypótlás elrendelésére, ezt szóban is megteheti.

A Fővárosi Bíróság 2006. május 31. napján meghozott P/P. IV./19. P. 20.594/2006/4. számú ítéletével kötelezte a Budapest Csepel Önkormányzataként meghatározott alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.112.800 Ft-ot, ezen összeg után 2005. június 1-től 2005. június 30-ig évi 9,5 %-os, 2005. július 1-től december 31-ig évi 7,5 %-os, 2006. január 1-től évi 6 %-os illetve a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, valamint a felperes jogi képviselője útján 108.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Fővárosi Ítéltábla 2006. október 26. napján meghozott 9. Pf. 21.088/2006/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a Pp. 252. § (2) bekezdése alkalmazásával újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárás keretében a Fővárosi Bíróság 2008. április 16. napján meghozott 24. P. 25.142/2006/8. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 70.000 Ft perköltséget, az állam javára külön felhívásra térítsen meg 200 Ft hiányzó kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes közigazgatási jogkörben okozott kár címén a kifizetett bírság, továbbá a fellebbezési és kereseti illeték megfizetésére tartott igényt. A kártérítési felelősség Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti különös és a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általános feltételeinek ismertetését követően rámutatott, hogy a felperes arra alapozta a jogellenesség megvalósulását, hogy az alperes az ügyintézési határidőt jelentősen túllépte. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 34. § (5) bekezdése kimondja, hogy az építésügyi hatósági engedélyezéskor az érdemi határozatot a kérelem előterjesztésétől számított 60 napon belül kell meghozni. A felperes 2003. március 12-én terjesztette elő a kérelmét és állította, hogy a benyújtott iratok hiánytalanok voltak. Az elsőfokú bíróság szerint viszont ennek ellentmondott az a tény, hogy az engedélyezési ügyirat 2003. április 30. napjával nem csupán hiánypótlásra vonatkozó felhívást, hanem későbbi érkeztetési időt feltüntető okiratokat is tartalmazott. Az utolsó teljesítés a 2003. május 28-án benyújtott térképvázlat. A felperes mindezt azzal indokolta, hogy a mellékletek egy része eltűnt, és az alperes a korábban már előterjesztett iratok ismételt benyújtására hívta fel. Ezt azonban az elsőfokú bíróság nem találta igazoltnak, ezért azt állapította meg, hogy a felperes kérelme nem volt hiánytalan, a hiánypótlási felhívás jogszerű volt. A felperes az eljárás elhúzódását azzal is indokolta, hogy az alperes a hiánypótlást elrendelő határozatot nem kézbesítette. Az elsőfokú bíróság azt a körülményt nem látta az alperes terhére írhatónak, hogy a postázási címként megjelölt helyre a hiánypótlás nem volt kézbesíthető. A rövid úton történt értesítés éppen az eljárás gyorsítását

célozta, ezért a felperes ügyintézésben jártas édesapjának szóbeli felhívását a felperes érthetetlen okból kifogásolta. Az iratok szerint az utolsó hiánypótlás 2003. május 28. napján történt. Az állandóan követett bírósági gyakorlat értelmében az ügyintézési határidő a hiánytalan kérelem benyújtásától veszi kezdetét. 2003. május 28. napjától a 60 napos határidő 2003. július 28. napján telt le, és az alperes 2003. július 3. napján meghozta a döntését, ezért az elsőfokú bíróság nem állapított meg az alperes terhére ügyintézési késedelmet. Erre tekintettel sürgősségének látta, hogy további vizsgálatot folytasson arra, hogy az ügyintézési késedelemmel megvalósult-e olyan jogellenes mulasztás, ami az alperes marasztalásához elengedhetetlen lenne. A jogellenesség hiányán felül az elsőfokú bíróság az alperes magatartása és a kár között az okozati összefüggést sem látta megállapíthatónak. A felperes kára az engedély nélküli 2003. június 18-a előtti bontás miatt kiszabott bírságból valamint jogorvoslati illetékből állt. Jogszabály nem ad felhatalmazást a bontási engedély bevárásának mellőzésére, az építésügyi hatósági engedélyezési eljárásról szóló 46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 9. § (2) bekezdés c) pontja viszont kifejezetten előírja, hogy lakást bontani csak engedéllyel lehet, míg az építésügyi bírságról szóló 43/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 2. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) pontja szerint bírsággal kell sújtani azt az építőt, aki bontási engedélyhez kötött munkát engedély nélkül végez el. A bírság megfizetése az alperesi magatartással nincs okozati összefüggésben. A Ptk. 4. § (4) bekezdése alkalmazására az alperes felróható magatartása hiánya miatt nem látott lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősség általános feltételei (jogellenes magatartás, okozati összefüggés) hiányában utasította el a keresetet.

A pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes perköltségének megfizetésére utalva a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára és (6) bekezdésére. A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére lerótt a kereseti illetékből 83.300 Ft-ot, azonban a 1.391.000 Ft-os perérték alapján számítandó illeték összeg 83.500 Ft, a különbözet megtérítésére a felperest peresztése okán kötelezte.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetnek történő helyt adást kért, így az alperes kötelezését 1.391.000 Ft, ennek középarányos időtől, 2005. június 1. napjától számított kamata és a perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság a tényállás egyes elemeit egyoldalúan, a felperes sérelmére csoportosította és így hozta meg az ítéletet, ami ezáltal megalapozatlan és jogszabálysértő. Előadta, hogy az adott helyzetben elvárhatóság az államigazgatási hatóság esetében magasabb, mint egyéb polgári jogviszonyok esetén, mellyel kapcsolatos kötelezettséget az Alkotmány fogalmazza meg. Alapvető jogelv a jogbiztonság, amely szerint a jogalkalmazó szervek kötelesek úgy megszervezni a működésüket, hogy az állampolgárok beadványai az előírt határidőben elintézését nyerjenek, jogaik sérelmet nem szenvedjenek, különösen, ha az államigazgatási szerv hatósági jogkörben jár el. Az alperes nem oldotta meg

azokat a munkaszervezési problémákat, amelyek az illetékes ügyintéző személyével kapcsolatban felmerültek, és ezt az alperes maga is elismerte. A hiánypótlási felhívásra adott 8 napos határidőt és az ügyintézésre előírt 60 napot az alperes elmulasztotta. Megjegyezte, hogy jogszabály nem írja elő, hogy a határidőket csak a hiánypótlások beérkezését követően kell számítani, ennek megfelelően a felperes álláspontja szerint a 8 és 60 napos határidők szigorúak, amiket nem lehet túllépni. Az alperes alkalmazottjának mérlegelést kívánó jogalkalmazási tevékenységet nem kellett végezni, kötelezettsége a benyújtott iratok formai és tartalmi kellékeinek vizsgálata volt. Az alperes mulasztását súlyosnak és egyértelműen kirívónak minősítette, ami alkalmas a fokozott elvárhatósággal összefüggésben a jogellenesség megállapítására. Az építkezés folytán a meglévő létesítményt mindenképpen le kellett bontani, e tevékenység az építkezés szerves része volt. Nem életszerű egy olyan eljárás, ami bontást és az építkezést szétszakítja, hiszen az előző feltételezi az azt követő építési szakaszt. A bontással jogellenes cselekmény nem valósult meg, hanem lényegében megteremtették az építetők annak feltételeit, hogy az építési engedély megérkezését követően haladéktalanul el lehessen kezdeni az építkezést. Az építési engedély késedelmesen lett kiadva, ami az eltervezett építési szakaszokat hátráltatta, ezáltal veszélyeztette, hogy az adott évben az építkezés nem lesz befejezhető. Az építési engedély kiadására 100 %-os volt az esély, ezért indokolt volt, hogy megteremtsék az építkezés megkezdésének feltételeit. Ha ezt nem tették volna, és nem sikerül az építkezést az adott évben befejezni, a felperest jelentős kár érte volna, amit hiába érvényesített volna az alperessel szemben, vannak olyan nem vagyoni jellegű károk, amiket nem lehet érvényesíteni. Az alperes súlyos és vétkes mulasztásának szerves következménye a bontás, és az azzal összefüggésben mérlegelés nélkül, kötelezően kiszabandó bontási bírság, tehát az okozati összefüggés is megállapítható. Elismerte, hogy maga sem úgy járt el, ahogy az általában elvárható, de az ellenérdekű fél felróhatóságára hivatkozott. Erre tekintettel elfogadta a korábbi elsőfokú szakaszban alkalmazott kármegosztást.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokaira utalva. Nem vitatta, hogy a korábban hatályos az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény külön nem mondta ki, hogy az ügyintézési határidő csak a teljes körű hiánypótlás után veszi kezdetét, de a kommentár tartalmazta, és az e törvényt felváltó a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény ezt jogszabályi szintre emelte. A közigazgatási perben az alperes nem volt ügyfél, így ott a határidőkre nem hivatkozhatott.

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, és az arra alapozott döntésével a másodfokú bíróság egyetért a következők szerint.

A Ptk. 349. § (1) bekezdésében szabályozott felelősségi alakzat esetén is irányadó Ptk. 339. § (1) bekezdése folytán a kártérítési felelősség négy konjunktív feltétele: a kár, a jogellenes magatartás, a kettő közötti okozati összefüggés és a felróhatóság.

A felperes kárként azt az bírságot érvényesítette, amit amiatt szabtak ki vele szemben, hogy engedély nélkül végzett épületbontást, továbbá azt a fellebbezési és kereseti illetéket, amit a bírságot kiszabó határozat elleni eredménytelen fellebbezés, továbbá az ugyancsak eredménytelen bírósági felülvizsgálat következtében kellett viselnie. A közigazgatási per eredménye alapján az és csak az állapítható meg, hogy a bírság kiszabása jogszerű volt, minthogy a felperes ezt támadó keresetét elutasították. A jogszerűen alkalmazott bírság nem felel meg a Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott kárfogalomnak. A közigazgatási bíróság által jogszerűnek minősített határozattal szemben kezdeményezett, ezáltal eredménytelen másodfokú eljárás és a bíróság általi felülvizsgálat illeték- és költségvonzatát a felperes kárként nem igényelheti, mert ezek kizárólag az ő eredménytelen jogorvoslati kérelmeinek következményei. A felperes nem bizonyította, hogy az általa sérelmezetten elhúzódoó ügyintézés miatt többletköltsége keletkezett vagy ilyen fenyegette (pl. a leszerződött munkásokkal kötött megállapodás vagy a beszerzett illetve még beszerzendő építési anyagok költségnövekedése folytán).

Az elsőfokú bíróság ítéleti okfejtése a jogellenes magatartás hiányát illetően helytálló. A felperes állította, de meggyőző erővel nem tudta bizonyítani, hogy építési engedély iránti kérelme - a benyújtáskor - teljes lett volna. Ez a rendelkezésre álló közigazgatási iratokból nem vezethető le. Több iratnak, amelyek előterjesztése kötelező, nemhogy az alperesi érkeztetése, de az alperestől független dátumozása is arra utal, hogy későbbi keletkezésű, mint az építési engedély iránti kérelem előterjesztése. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy bizonyos iratok pótlására azért volt szükség, mert azok az alperesnél elkeveredtek. A szomszédos ingatlanok tulajdonosaitól származó nyilatkozatok tekintetében a felperesnek módja lett volna azt bizonyítani, hogy e nyilatkozatok már 2003. március 12-én a kérelme előterjesztésekor rendelkezésre álltak, azokat benyújtotta, és utóbb - mert az alperesnél elkeveredtek -, újra kellett ezeket beszerezni. Ilyen jellegű bizonyítási indítványa a felperesnek nem volt. Mindezekből pedig az következik, hogy a felperes építési és bontási engedély iránti kérelme 2003. májusában vált hiánytalanná, eddig az időig az alperes nem volt abban a helyzetben, hogy a kérelemmel érdemben foglalkozhasson. Az elsőfokú bíróság tehát a határidő elmulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartással kapcsolatosan helyesen foglalt állást.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperes képviselőjével másodfokon felmerül, a kifejtett tevékenységgel arányos jogtanácsosi munkadíjat megtéríteni (

Pp. 75. § (2) bekezdés). Ugyancsak a felperest terheli a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az Itv. 74. § (3) bekezdése értelmében irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

Budapest, 2008. november 20.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: